

Дауно насьпешашая справа

(Заканчэнне)

украінскіх уgrpаваньняў. Хаты гэтая КІЦАВ-ам. Думка была прыгожая, раз-прычына зьяўлецца таксама важней, зумная ў зусім на часе. Гэта тым болей, аднак, нам здаецца, што ёні ўсянія не-пераможнай. Калі ўсе, навет узуменія варожкі ўкраінскія палітычныя арганізаціі знайшлі супольную мову ў сваіх дэкларацыях на 25 чэрвеня 1952 году ў справе акцыі Амерыканскага Камітэту, дык пры добрай волі магла-б' быць знойдзена гэтая супольная мова ў рамах прапанаванага намі супольнага цэнтра нерасейскіх народаў.

Апрача гэтых дэльвінскіх історій, як нам здаецца, яшчэ трэція прычына, аб якую разъбываюцца намаганні палітычных арганізацій нерасейскіх народаў ССР дзеля сквардынавання сваіх вонкавай палітыкі, прычына байды што найважнейшая. Прыгладаючыся да палітычных дэйніцаў эміграцыі ўсходу іхных спробаў супольнае акцыі, таксама на цяжка заставяжыць, што некаторыя з іх, апраочыся або на вялікую лічбавасць сваіх народаў, або на ступень сваіх арганізацій, національнасці, або, напаслендак, на адно і другое, бяскрывчына пераадынаваючы свае магчымасці і ўважаюць, што іныя зьяўляюцца на столькі сільнымі, а іхнай ўздельнай ваге ёні на столькі вілічай, што ім выгладзіць выступаць перад заходнімі сіветамі зусім самастойна і не-залежна ад іншых народаў, якія на іхнюю думку, могуць зьяўляцца толькі лішнімі цяжарами для іхнай собкай акцыі. Апінія беларускай эміграцыі на столікі ўжо стала ў гэтых пытаннях адназгоднай, што нашыя чытальцы адразу здагадаюцца, — у чым мы на сумляваемся — што маем на думцы ўкраінцаў (ядрэнаў народу Каўказу да падобнай ролі прапануваюць, здаецца, грузіны). Нам было-б прыемна, калі-б мы мыяліся але многія факты паказваюць на то, што нашыя прылушчынныя правільнікі Беларускай эміграцыйнай палітыкі, як і палітычныя дзеячы іншых народаў з узаемадачыненіем з украінцамі вынеслы даследчынне, што ўкраінскія колы ахвотна прыступаюць і самі ініцыююць толькі такія міжнацыянальныя арганізаціі, якія, як напрыклад АБН, могуць быць імі маёрызованымі і манаполізаванымі для чыста ўкраінскіх мэтаваў за кошт іншанацыянальных партнераў. Калі-ж, аднак, гэта гаспадарчы ім іншада, тады ад такіх арганізацій іншыя староніцы, уважаючы за больш для сябе адпаведнае ў выгаднае ісціць сваім собсцімі шляхам без спадарожніцтва з іншымі.

На пачывердзянне такой тактыкі можна прывесці сувежы міністэрства інфармаціі Украіны ад даўжэйшага часу вялікіх інтынсіўных нарады палітычных прадстаўнікоў нерасейскіх народаў з метаю стварэння супольнага цэнтра, які мог-б выступіць перад палітычными дзеяйнікамі Захаду, на тым ліку ў перад Амерыканскім Камітэтам, як паважная палітычная сіла, з якой апошнімі былі-б змушаныя лічыцца на меней, чымсыць з рэсейцамі ў цэлым.

На пачывердзянне такой тактыкі можна прывесці сувежы міністэрства інфармаціі Украіны ад даўжэйшага часу вялікіх інтынсіўных нарады палітычных прадстаўнікоў нерасейскіх народаў з метаю стварэння супольнага цэнтра, які мог-б выступіць перад палітычными дзеяйнікамі Захаду, на тым ліку ў перад Амерыканскім Камітэтам, як паважная палітычная сіла, з якой апошнімі былі-б змушаныя лічыцца на меней, чымсыць з рэсейцамі ў цэлым.

АБН, як ведама, задзіночвае ў сабе розныя палітычныя прадстаўніцтвы настолькі народаў, што стаўся ахвяраю расейска-бальшавіцкага агрэсіўнага першынства на тым ліку ўсіх супольнага цэнтра, у справе вызваленія ў прыўнірнені дзяржавы незалежнасці катарых, здабытай у 1917-18 г., якія не залінулася да-

Адзінадзялімаўскі хвалышыўкі

Калі больш году таму назад правалілася Вісбадэнская канферэнцыя й на прыўнія да стварэння супольнага з раздзяламі антыбальшавіцкага цэнтра, не-каторыя расейскія эміграцыйныя газэты, у першу чаргу мінхэнскі ворган СВОНР-у «Голос Народа», пачалі арганізацію і друкавацца на сваіх балонах раздзяліць розныя «народы Рэспублікі» з падрабаванымі ад палітычных кіраўніцтваў падсавецкіх народаў пайсці на супрацоўніцтва з расейцамі на запрашнаванай імі палітычнай базе. Мэта хва-брывананія такіх раздзяліцьбы была ясная: трэба было паказаць амэрыканцам, што толькі палітычна верхавінка ўсіх «народы Рэспублікі» зьяўлецца пра-шэра пракверкі выяснялася, што частка з іх была паводле свайго паходжання ўзапраўды беларусамі, але або поўнасцю, цо зрусыфікаванымі, што ў умовах даўжайшага пісьмовага падпісання настрагой зусім не падзяляюць і ўсімі сіламі руцца да «адзінай недзялімай матушкі Рэспублікі».

Да тых раздзяліцьбы, хвабрыкаваных як на Нямеччыне, гэта і ў іншых краінах рассяленія эмігрантаў з падсавецкага Ўсходу, далаўшчаліся, а навет «прымамаў» самастойнія раздзяліць ў шматлікім «беларусам», падаючы побач з подпісамі пад гэтымі раздзяліцьмі ўсіх рускага публічнай апініі, таксама як національную прыналежнасць. Але нелькі ўважаць самога галоўнага рэзістэнта адразу-ж выйшла на верх дактара «Голосу Народа» Аўгена Калюжнікаў, які ўсімі сіламі руцца да «адзінай недзялімай матушкі Рэспублікі».

Гэтуль афіцыйная палітыка Захаду, але навет гэты-ж Захад у сваіх даслю-шленіх палітычных плянах разглядае іх, як «народы Рэспублікі» ў рамках нутране расейскай проблемы. Апрача гэтых народу, да АБН, як ведама, належаць яшчэ Прыбалты, а таксама і палітычныя прадстаўнікі сатэлітных краінаў, за выключчыннем Польшчы, якім на толькі сіверы-жадынаванія нашу вонкавую палітыку. Испананіе такай арганізаціі, як АБН, зьяўлецца біспрэчна карысным і патрэбным хачы-б дзеля таго, каб развіваць і паглядзіць пачуцці салідарнасці ў супольным антыбальшавіцкім змаганні, як і закладаць трывалы фундамант будучага міжзаряжанага супрацоўніцтва ўсіх гэтых народаў. Аднак, яшчэ раз пішчараем, арганізація такая ў нікім выпадку ня зможа замяніць міжнацыянальную арганізацію сімых падсавецкіх народаў і іхных спіцыфічных мэтага змагання паставіць на першым пляне сваіх праграммы.

Тому справу стварэння заплянаванага ўжо супольнага цэнтра падсавецкіх народаў уважаем даўно за насьпешашую! Мы хочам верыць, што супольны національны інтэрэс народаў, што апынуўся ў складзе Савецкага Саюзу пасьля першай сусветнай вайны, далёка зоркасць і палітычны розум іхных палітычных краінаў перацюкаў заіснавашыя перашкоды і супольны палітычны цэнтр гэтых народаў, як вархоўны ворган дзеля каардынавання іхнага вызвольнага змагання! Адназгаднага выступання перад Захадам, будзе хутка створаны.

Эміграцыі, так як ён, зь наведамых для нас прычынаў, уважаю для сябе за боўлі адпаведнае ці выгаднае самавызначыцца, як «истинно рускій». Гэта тым больш, што сярод беларускай эміграцыі, як і зміграцыі іншых падсавецкіх народаў, такія людзі, што пайшлі пад апеку свайго «старэйшага брата», становіць толькі іншаначную мяшніцу. Але сярод падпісаўшых сбонраўскі раздзяліць «беларусам», што фігурувалі пад вышыні успомненымі раздзяліцьмі «Голос Народа», мы, правёўшы дакладную праверку за пасярэдніцтвам успомненых беларускіх грамадзка-дамамаговых арганізацій, не знайшли ніводна-га, што бы зьяўляўся іхнымі сбрамамі.

Паўстае пытанне, што-ж гэта за сваясаблівая катэгорыя беларусам, якімі называюць «Голос Народа?». Пасля далейшай праверкі выяснялася, што частка з іх была паводле свайго паходжання ўзапраўды беларусамі, але або поўнасцю, цо зрусыфікаванымі, што ў умовах даўжайшага пісьмовага падпісання настрагой зусім не падзяляюць і чыста польскай грамадзянінамі, што ў сімі сіламі руцца да «адзінай недзялімай матушкі беларусамі».

Мы ўсіх гэтай гісторыі сяняня не ад-капвалі-б, калі-б на новыя факты арганізацій выкарыстоўвалі пасярэдніцтвам ўсіх успомненых катэгорыяў «беларусам», дзеля расейскіх адзінадзялілімаўскіх інтарыгаў. Паймена, то-ж як «Голос Народа», што здавыў ужо не маючы практыкі ў арганізаційнай беларускай публічнай апініі, змісьціў у нумары 46 за 16 лістапада сёлета «Рэзалиюцию эмігрантаў беларусамі гораду Лінданстута», прынятую на сабранны-мітынгу ў дзень 35-ай гадавіны паняволенія Радзімы бальшавізмам», падпісаную «падаручнью сабранныя» нейкімі Др. Г. Нікановічам, В. Буртовым і Ж. Трыбуна (два апошнія прызвышчы дык «тыпова беларускія!»).

У гэтай раздзяліць «эмігрантаў беларусы гораду Лінданстута», між іншымі, польскай грамадзянінай, змісьціў у нумары 46 за 16 лістапада сёлета «Рэзалиюцию эмігрантаў беларусамі гораду Лінданстута», прынятую на сабранны-мітынгу ў дзень 35-ай гадавіны паняволенія Радзімы бальшавізмам», падпісаную «падаручнью сабранныя» нейкімі Др. Г. Нікановічам, В. Буртовым і Ж. Трыбуна (два апошнія прызвышчы дык «тыпова беларускія!»).

У гэтай раздзяліць «эмігрантаў беларусы гораду Лінданстута», між іншымі, польскай грамадзянінай, змісьціў у нумары 46 за 16 лістапада сёлета «Рэзалиюцию эмігрантаў беларусамі гораду Лінданстута», прынятую на сабранны-мітынгу ў дзень 35-ай гадавіны паняволенія Радзімы бальшавізмам», падпісаную «падаручнью сабранныя» нейкімі Др. Г. Нікановічам, В. Буртовым і Ж. Трыбуна (два апошнія прызвышчы дык «тыпова беларускія!»).

ЗОСЬКА. (Нічога на трэба, сястра мая. Я на з тых, што толькі прыходзяць, каб што ўзяць, а з тых, што з сабою нешта добрае прыносяць.)

ЗОСЬКА. Але, калі я вас баюся, чалавечка! Вы нейкі тэксты!

НЕЗНАЁМЫ. Ни бойся, сястра! Я — ліст адараўаны з того самага дзерава, што і вы, што і многія мільёны падобных. Вечер свабодны прынёс мяне сюды, на вашу руціну. Хацэ-бы з табой і з братам тваім аб важных спраўах пагаманіць.

ЗОСЬКА. Я-ж вам казала, што нікога няма дома, а я сама нічога ня ведаю.

НЕЗНАЁМЫ. И нічога, сястра, ведаць на трэба, а што трэба — я скажу, а ты гэта брату перадай... Слухай, сястра! Склікаеца сход вялікі і ўсе браты і сёстры павінны на гэны сход зьяўліцца.

ЗОСЬКА. Хто склікае?

НЕЗНАЁМЫ. Сам па сабе склікаеца. Ніхто ня ведае, ад каго наказ такі выйшаў, а ўсе, дзе толькі кліч дабег, уздымаюцца і ўдуць, як мурашкі ўдуць.

ЗОСЬКА. А калі хто на пойдзе?

НЕЗНАЁМЫ. Хто самахоць на пойдзе, над тым пра-клянцье завісьце, бо на сходзе жыцьцё мільёнаў будзе важыцца, а ў такіх вялікіх спраўах і адзін чалавек можа сабой сюды ці туды перацягнучы.

ЗОСЬКА. То і я мушу ісці на гэны сход?

НЕЗНАЁМЫ. Але, сястра! Толькі старцы і дзеці ад яго звольнены.

ЗОСЬКА. А куды ісці?

НЕЗНАЁМЫ. Сумленіне і жаданіне сабе і другім іхнімі дзяцінамаў пакажа! Толькі трэба ісці, не азірацца, бо хто азірнечца — у слуп сильніца заменіцца, каторага пяруны паслья з месіца ня зрушачаць!

ЗОСЬКА. Та-ак! Я пайду, я мушу куды-небудзь ісці адгэтуль; тут так страшна, так страшна!

НЕЗНАЁМЫ. Ідзі, сястра, і браты за сабою вядзі, а я тымчасам к другім пайду кліч клікаць.

ЗОСЬКА. Я скажу Сымону. Толькі, мусіць, суд нашукуль, што адбудзеца, ён на пойдзе на ніякі сход, пэўнене.

НЕЗНАЁМЫ. Але паслья суду хай прыходзе! Дай яшчэ буду ў вас. (Выходзе.)

ЗЯВА VII

ЗОСЬКА адна

ЗОСЬКА. (Садзіцца на зямлю). Які нязвычайні чалавек! Казаў — яшчэ будзе ў нас. Але хачы-б толькі на ўночы? А то так яго слухаць страшна, хоць за адно і хоцьца слухаць. Штосьці нязвычайніцае цягне і к яму і на гэны сход нябываюць... Нязвычайні чалавек! Ня знай, ня ведай — сястрой мяне называў! Чаму ён мяне так называў! Ха! Траба ўцякаць адгэтуль, а то яшчэ хто другі такі прыйдзе і жудасці ўцякаць з сабою наянсе. Пайду! Пайду к яму, к свайму месячу сьвятынаму, абаўюся каля яго, як хмель каля дубчыка, і забудуся хоць на час на свае думкі трывожныя, на самую сябе бяспрыпынную. Як ручайку кужжало — распушчу касу сваю дзявоцку па плячах сваіх белых... ён любіць мяне такую! (Распушчу касу.) А цяпер палажу на галаву вяночак з васількоў, бо ён казаў, што мae вочы,

Адзінанедзялімаўскія хвальшыўкі

(Заканчэнне)

К. Ц., адсунічаюць беларускія арганізацыі.

Але на гэтым не канец. «Сабранынэ-мітынг эмігрантаў беларусаў гораду Ляндсгуту» ў тэй-же рэзалоці дамагаеца:

«**Каб выясняць прычыны, змусіўшыя нашых суродзіцай адхіліцца ад уздулу ў Каардынацыйным Цэнтры і вынесіць адпаведную з гэтага нагоды пастанову, а так-же знайсці шляхі да супрацоўніцтва з нацыянальнымі й расейскімі арганізацыямі, уваходзячымі ціпер у К. Ц., лічымі неабходнымі:**

1. Не пазней канца блгучага году правасціц на тэрыторыі Захоўдні Нямеччыны канфэрэнцыі беларусаў;

2. Запрасіць прынаймі уздел у працы канфэрэнцыі ўсіх беларусаў і прадстаўнікоў демакратычных беларускіх арганізацыяў;

3. Натрабаваць прыбыць на канфэрэнцыю:

а) доктара Б. Рагуло — прадстаўніка Беларускай Народнай Рады, уздельніка нарады ў Вісбадене;

б) сп. Жытку — прадстаўніка Беларускай Альтыншавіцкага Фронту, уздельніка нарады ў Штартрбургу — дзеяля выяснянення прычынаў на прынаймі ўзделу ў працы Каардынацыйнага Цэнтра.

4. Запрасіць на канфэрэнцыю прадстаўнікоў Каардынацыйнага Цэнтра й прадстаўнікоў арганізацыяў, уваходзячымі на ягоны склад.

5. Даручыць ініцыятыўнай групе ў складзе Нікановіча Г., Бругава В. і Трыбуна Ж. па магчымасці звязацца з усімі беларусамі, пражываючымі ў Захоўдні Нямеччыне, і разважыць пытаньне стварэння арганізацыйнага бора, якое занялося-б падгатаваннем і правядзенем канфэрэнцыі.

Як бачым, тут ужо «беларусы» Др. Г. Нікановіч, В. Бругтоў і Ж. Трыбуне на толькі патрабуюць уваходу беларусаў у КЦАВ, але дамагаюцца «даручыць» ім «звязацца з усімі беларусамі, пражываючымі ў Захоўдні Нямеччыне (у іншых краінах, відаць, знойдзца для гэтага іншыя «беларусы») і абсудзіць пытаньне стварэння арганізацыйнага бора, якое занялося-б падгатаваннем і правядзенем канфэрэнцыі», якай-б «зайнішила шляхі супрацоўніцтва з нацыянальнымі й расейскімі арганізацыямі, уваходзячымі ціпер у К. Ц.». Значыцца, калі на хочаць беларускія арганізацыі лезыць ў КЦАВ, дык «беларусы» др. Г. Нікановіч, В. Бругтоў і Ж. Трыбуне прыпадрэманы СВОНР-у прадставуць адпаведную акцыю ўзімку, сядро «народу» і створаць аўтарытэтнае прадстаўніцтва «беларускіх нацыяналаў», якое ўвойдзе ў КЦАВ і зойме пустое для беларусаў месца. Хітра прыдумана!

Прачытавшы гэтую рэзалоцию, мы зьвярнуліся да Беларускага Нацыянальнага Камітэту, вызнанага раней іраўскімі ўладамі ѹ сяняні вызнанага ўладамі нямечкімі за афіцыяльнае прадстаўніцтва беларускіх эміграцыі ў Ні-

меччыне, і папрасілі паказаць нам Народа», які яго дагэтуль це надрукаваў, адказваюць праўдзе ўключна з гэтаю гораду Ляндсгуту. У сыпіках запраўды знайшлі мы групу беларусаў з гэтага гораду, але др. Г. Нікановіч, В. Бругтоў і Ж. Трыбуне ніяк не дашукалися.

Тымчасам нідаўна атрымалі мы ад беларусаў з Ляндсгуту ніжэй змешчаны пісьмо, падписане троімі беларусамі, якія ўзапраўды фігуравалі ў сыпіках Беларускага Нацыянальнага Камітэту. Вось гэтае пісьмо:

«У Рэдакцыю газеты «Бацькаўшчына»

В. Паважаны Сп. Рэдактар!

Праву не адмовіць у мае просьбе змісціць у Вашай паважанай газэце дадзеную капію ліста ў Рэдакцыю «Голоса Народа».

3 пашанай да Вас

Ст. Рабека

2. 12. 1952 г.

Копія

Ліст у Рэдакцыю «Голос Народа»

Паважаны Рэдактар!

Прэсім не адмовіць у нашай просьбе памісціць у Вашай паважанай газэце наступнае выясененне: У нумары 46 (96) «Голос Народа» за 16 лістапада 1952 году паявілася рэзалоція, якая нібы мела быць вынесенай групай беларусаў, пражываючых у горадзе Ляндсгут. Даўкучыкамі таго, што рэзалоція гэтага ўпосіць у нашае грамадства некаторыми піясасці, выясням:

1. Ніяправіць ёсьць, што ўспомненая рэзалоція зьяўляеца творам беларусаў, пражываючых у горадзе Ляндсгут.

2. Затое праўдай ёсьць, што гэтая рэзалоція зьяўляеца творам сп. Асадчага, які прыхадзіў з Штрайгтайму і прывёз із сабою ўжо готовую рэзалоцію, яку інфармуючы хвальшыўца сабраных 5 чалавек, нагаварваў падпісаны.

3. Усе беларусы, пражываючыя ў горадзе Ляндсгут, якія ліцьца сябе беларусамі і ёсьць зарэгістраванымі ў Беларускім Нацыянальнім Камітэце пад адрасам Мюнхэн 22, Гэрцог-Рудольфштэр 49/III, вічога супольнага імянізь зъмешчанай у Вашай газэце рэзалоціяй і нікому не давалі ўпакінаважаныя яе падпісаны.

3. Запраўдай пашанай да Вас.

Ад групы беларусаў, пражываючых у горадзе Ляндсгут: Ст. Рабека,

А. Літвінка й Н. Раеўскі.

2. 12. 1952.

Заінтрыгаваны ўсей гэтай несамавітай, але тыповай для «Голосу Народа», гісторыкі, мы пастанавілі праверыць яе да канца, тым болей, што, як мы пісалі на пачатку, такія способы праводзяжання «дэмакратычнага волявыяўлення эміграцыйных масаў» для «Голосу Народа» зъяўляеца ня першы раз тарнавай практикай. Дзеля гэтага прадстаўнік Беларускага Нацыянальнага Камітэту гэтымі днямі быў паехаў у Ляндсгут і на месцы ўстанавіў, што ўсе факты, пададзены ў вышэй зъмешчанай копіі пісьма да рэдакцыі «Голосу

Два-ж апошняй зъяўляеца беларусамі, але належыць да тай наялічнай катэгорыі нашых суродзіцай, якія зъяўляюць: «Да, мы тоже беларусы, но в случае борьбы белорусов с русскими, мы по стороне по-

следних».

Усе гэта раскрывае нясумленыя

хвальшыўкі «Голосу Народа» юношам

спадружных труп розных Асадчых,

якія, самі на маючы нічога супольнага

з беларускім нацыянальна-вызвольным

рухам, разыяджаюць з прыгватанымі

наперад рэзалоціямі па лігерах Ня-

меччыны й намаўляюць падобных сабе

«беларусаў» да выступання ад імені беларускіх эміграцыі.

Але калі, скажам, матарыяльнае шчы-

сце савецкага вырабу лишо за часу

льгія было прыкрыць заслонай ад цікаві-

нага вока, дык нельга было апусціць заслону на то, што падсавецкі «шчы-

слыўці» на ўласныя вочы ўзыходзілі на

табе, што навет каты за сонам. Пра не-

давер і асоку за народам там кажны

шэрагівэ ўзімку страву.

Таму камісар і гаварыў пра дзяржаву

тайніцу, таму й папярэджваў ня-

двузначна.

Але калі, скажам, матарыяльнае шчы-

сце савецкага вырабу лишо за часу

льгія было прыкрыць заслонай ад цікаві-

нага вока, дык нельга было апусціць заслону на то, што падсавецкі «шчы-

слыўці» на ўласныя вочы ўзыходзілі на

табе, што навет каты за сонам. Пра не-

давер і асоку за народам там кажны

шэрагівэ ўзімку страву.

Савецкіе нейкае трэбівалі знойсці,

бо ж праз уесь час у саветах з гэтай

ледзь не да сълэз «спачувальнасці»

(Заканчэнне на 6 балоне)

Ішлі няявольнікі... вызвалаць

(УРЫЎКІ З УСПАМИНАУ)

(Заканчэнне, глядзі № 47-48 і 50)

меччыне, і папрасілі паказаць нам Народа», які яго дагэтуль це надрукаваў, адказваюць праўдзе ўключна з гэтаю гораду Ляндсгуту. У сыпіках запраўды знайшлі мы групу беларусаў з гэтага гораду, але др. Г. Нікановіч, В. Бругтоў і Ж. Трыбуне ніяк не дашукалися.

Што выпадак у Ляндсгуте не зъяўляеца адзінам, але распачынае сабою шырэйшую акцыю ў галіне «волявыяўлення беларускай эміграцыі», зап

нарэшце, закончыўся «трыумфальны» ведае, хоць афіцыйна заўсёды крывава-паход, які абыйцоўся гэтае танца для «бязъмеж-балшавікоў». Мы апінуўся ў вадным адданасцю партыі і ўраду».

Жаўнерам было забаронена гаварыць ужо не на такія «высокія» тэммы, як нацыянальная палітыка, а пра звычайнія

рэчы — пра калгасы, пра цены, нааугл

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат пісці

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат пісці

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат пісці

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат пісці

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат пісці

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат пісці

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат пісці

шыці ўзімку ўзімку, што нібы на тэрыторыі, дзе яшчэ ўчора

панавалі капіталісты ў аштарнікі, засталася шмат

У паняволенай Беларусі ШЛІ НЯВОЛЬНІКІ.. ВЫЗВАЛЯЦЬ

КАЛЯННЯЛЬНАЯ ЭКСПЛЯТАЦЫЯ БЕЛАРУСІ

Коратка перад 35-ай гадавінай каstryчніцкай рэвалюцыі ўсе заводы і прадпрыемствы Беларусі падводзілі падлік выкананьня «дабравольна» ўзятыя на сябе вытворчых нормаў і плянай. Из справа здачау ао выкананын гэтым заставаньням, друкаваных на балонах менскай прэсы, дыведаўся, што амаль ўсі прамысловая працьцякія на ўзде на заспакаеніе гаспадарскіх патрэбаў Беларусі, але высылаецца даляка за сінім межы — на г.зв. вялікі будоўлі камунізму. Толькі у вадным нумары менскай «Звязды» за 26 кастрычніка селета знаходзім ао гэтым наступным дадзеным:

Аўтамабілі

Канструктар мэнскага аўтамабільнага завода д. Карапкоўшчына піша: «На будаўніцтве Волга-Донскага канала, які ужо ўступіў у строй, пад Куйбышавам і Сталінградам, на берагах Дняпро і Амудар'і, на Урале і на Сібіры працуюць аўтамабілі з зуoram на радыятары — элемемай Менскага аўтамабільнага завода... Прашло два гады (ад часу атрымання заказу — Рэд.), і гордасць мэнскіх аўтазаводцаў — 25-тонныя самаўзрывы — пыспльнымі патокам пакіроўвалісі ўсе куткі нашай неасяжнай Радзімы».

Станкі

«За апошнія паўтара году калектыв нашага завода выпуслі і адправіў для будаўніцтва Сталінградскай, Куйбышавскай, Кахоўскай, Цымлянскай ГЭС дзесяткі розных станкоў — паведамляе К. Шніткоўскі, старшы майстар зборачнага цэху Віцебскага станкабудаўнічага завода імя Камінгру».

Судны

Сылесар-монтажнік Шацілаўскай судавэрфі г. Аршак піша: «У дні стаханаўскіх вахтаў у чэсьце звязду мы датэрмінова выпуслі 2 двухпавярховых дэвэркадэры, якія накірованы будаўніком Паудзенна-Украінскага канала».

Лякамабілі

«У адрас вялікіх будоўлі камунізму адпраўлены ўжо дзесяткі лякамабілі з маркай нашага завода. Усе заказы мы выканалі датэрмінова. Напрыклад, лякамабілі для Наукно-Крымскага і Паудзенна-Украінскага каналаў, якія трэба было выпусліць у чацвертым квартале, мы адправіў ў трэцім квартале. 13 кастрычніка, значна раней тэрміну, выкананы заказ Кахоўскай ГЭС» — піша М. Казлоў, старшы майстар мэханічна-зборочнага цеху Магілеўскага лякамабільнага завода.

Будаўнічы лес

А электрапішчыца Грабянёўскага лесавчастку Ельскага леспрамгасу А. Чачко, іфармуе: «Разнастайні пародамі дрэў агатыя беларускія лісы. Штодзень на чыгуцьні ў сплавах адпраўляецца з нашай рэспублікі драўніна ў розныя бакі. Савецкага Саюзу. Наш лес-прамгас выконвае заказы вялікіх будоўлі, цэлы гарадок для будаўчага шмат-

ліў камунізму. Яшчэ зусім нідаўна мы адпраўлялі драўніну ў адрас Волга-Дону, а цяпер з пад'яздных шляхоў, ніжніх складаў ідуць вагоны, гружаныя лесам, для Каҳоўкі».

Ізпілты

Прэсаўшчык Гомельскага завода «Ізпілт» д. Ноўківа піша: «Калектыв на штага завода выпуслі высокая чэсьце — звырабілы ізалацыйныя пілты для загадна растлумачылі: на верце ўсялякім варожым пагалоскам, што тут можна падвялі вынікі стаханаўскай на было ўсе купіць».

так, у кожным бадай нумары мэнскіх газет мы знойдзім паведамленіем ао том, што прадукцыя індустрыі Беларусі, мазольная праца рук беларускіх работнікаў вывозіцца за межы нашае аоцьвяшчыны. Затое ў тэй-же прысле днім мы падвялі вынікі стаханаўскай на было ўсе купіць».

СТАХАНАУШЧЫНА І САЦІНАБОР-ПІЦТВА — МЭТАДЫ ЭКСПЛЯТАЦЫІ ПРАЦОУЧЫХ

З мэтаю як наўоўшчыга экспліатаўання савецкіх работнікаў і павышэння, коштам іхнага здароўя, выдаўніцтва працаўнікаў на Савецкім Саюзе на кожным прадпрыемстве, у калгасе і саўгасе, у кожнай установе, інстытуце і урадзе заведзене г.зв. сацыялістычнае спаўніцтва, камі работнікі «дабравольна» піярць на сябе забавізаныні на перавыкананьне іхных вытворчых плянаў. Вышэйшай, наўшчыкі наядлодзкай формай сацыялістычнага спаўніцтва звынулецца г.зв. стаханаўшчына, камі работнікі коштам нязвычайнага фізычнага выслыка, стала піаюча рокорд ў перавыкананьне ўстаноўленых нормаў. Наигоршым піярцам для савецкіх працаўнікаў ёсць то, што савецкі рэжым рознымі даступнымі для яго спосабамі давене соцспаўніцтва да масавых разъмераў. Гэтак сакратар цэнтральнага камітута камуністычнай партыі Беларусі Н. Наголічай у сваім дакладзе на ХХ звяздзе камуністычнай партыі Беларусі паведамляе, што «у сучасны момант сацыялістычнага спаўніцтва ахоплена 94,9% усіх працаўнікаў у працьваслоўстві распублікі». Гэта абазначае, што 94,9% усіх работнікаў прамысловасці Беларусі мусіць стала перавыканваць і так непасильныя для іх нормы працы.

МЕНСКІ МЕЛАНЖАВЫ КАМБІНАТ

Як паведамляе «Звязда» за 13. 11. 52, у Менску будзе вілазарны меланжавы камоінат, які «будзе буйнейшим тэктальным прадпрыемствам у рэспубліцы. Штогод ен будзе выпускаць каля 20 мільёну метраў баваўнічых тканин, вышэйшай, дываноў, дываноў і іншай прадукцыі. Першыя яго чаргі павінна ўступіць на экспліатацыйную звяздзу ў 1954 годзе». Недалёка ад камоіната збудзіцца звяздзіца, як паведамляе тая-ж газета, цэлы гарадок для будаўчага шмат-

добра гаражылі ні табе, ні бацьком тваім, ох, не здарма! (Шаўза). Апомніся, сынок! Надумай, адпушыцся, выкінь гордасць з сэрца і паслушай маткі! Ведай, што матка родная да зрады дзяцей сваіх не давядзе. Яны не самі к ім ісці — я пайду, мне старой усе увойдзе. Яны не адмовіць нашай просьбе, ды на Зоську ласку маюць.

СЫМОН. О, каб іх зямля не насліла з гэтакай іхнай ласкай! (Уходзе Незнаймы — з вехай).

ЗЯВА IV

ТЫЯ-Ж і НЕЗНАЁМЫ

ДАНІЛКА. (Утаропіўшчыся ў старану). А гэта хто яшчэ такі за прарок зь вехай?

НЕЗНАЁМЫ. (Гавора найбалей зварочаваючыся да Сымона). Тыдні тры тыму назад я ў вас быў, добрыя людзі, толькі дома ўсіх не застаў — адна сястра была... Цяпер ізноў прыходжу з тым самым.

СЫМОН. А, гэта вы, мусіць, той самы, аб каторым Зоська гаварыла? На нейкі сход людзей склікаеце?

НЕЗНАЁМЫ. Але, але! На вялікі сход! Пара ўжо і табе, браце мой, з свайго гнізда зынімача!

МАРЫЛЯ. Наша гнізда расьвідана.

НЕЗНАЁМЫ. Суд твой, мне казалі, сягоныя кончыўся, цяпер ты вольны, як птушка — нішто цябе ні візка.

МАРЫЛЯ. Як то — нішто нія вяжка? А я — маці яго, а малыя гэтыя, каторых павінен памагчы мне гадаваць і ў людзі вывесці?...

НЕЗНАЁМЫ. (На слухаочы). Годзе нацягнілі твоі дзяды й прадзеды ношкі непасильнай! Выбіла гадзіна, і ты мусіш, як арол магучы, расpusціць сваё крылы і ляцець туды, куды ўсе цяпер зълятоацца. Кончыўся чалавечаве вечнае начаваньне, і сівітнане агністое начаваньца на зямлі ад краю да краю, ад мора да мора!

ДАНІЛКА. (У старану). Што ён чаўпі? — Па мойму вечарэ, а па ягонаму — сьвітае. Ці я сяляпы, ці ён ія бача?

НЕЗНАЁМЫ. На крыжох магільных гараць съвечкі грамічныя, а на курганох адзіранельных вехі смалістыя палаюць і шляхі асьвевачаюць для ўсіх тых, што ѹдзець на гэна зборышча вялікае. Гора таму, хто будзе спаць у гэты час трывожны!

СЫМОН. Трудна зразумець вас, чалавечы! Скажце-ж мне хоць: на што гэта зборышча склікаеца?

МАРЫЛЯ. Але, на што? Можа зямлю будуць даваць?

НЕЗНАЁМЫ. Смока выганаць!

МАРЫЛЯ. Смока выганаць!

НЕЗНАЁМЫ. А вельмі проста: усе дагэтуль думалі, што гэта на смока работа, а так Бог даў.

СЫМОН. А як-жа гэта будзе сход выганаць яго, калі ніхто і на бачыў?

НЕЗНАЁМЫ. Як усе чыста браты і сёстры на сход прыйдзіць, тады ўсе і юбачаць яго, бо, каб юбачыць яго, трэба ўсе вочы ў вадно мейсца сабраць.

СЫМОН. Трудна зразумець вас, чалавечы! Скажце-ж мне хоць: на што гэта зборышча склікаеца?

МАРЫЛЯ. Але, на што? Можа зямлю будаць даваць?

НЕЗНАЁМЫ. Смока выганаць!

МАРЫЛЯ. Смока выганаць!

НЕЗНАЁМЫ. А вельмі проста: усе дагэтуль думалі, што гэта на смока работа, а так Бог даў.

СЫМОН. А як-жа гэта будзе сход выганаць яго, калі ніхто і на бачыў?

НЕЗНАЁМЫ. Як усе чыста браты і сёстры на сход прыйдзіць, тады ўсе і юбачаць яго, бо, каб юбачыць яго, трэба ўсе вочы ў вадно мейсца сабраць.

СЫМОН. Трудна зразумець вас, чалавечы! Скажце-ж мне хоць: на што гэта зборышча склікаеца?

МАРЫЛЯ. Але, на што? Можа зямлю будаць даваць?

НЕЗНАЁМЫ. Смока выганаць!

МАРЫЛЯ. Смока выганаць!

НЕЗНАЁМЫ. А вельмі проста: усе дагэтуль думалі, што гэта на смока работа, а так Бог даў.

СЫМОН. А як-жа гэта будзе сход выганаць яго, калі ніхто і на бачыў?

НЕЗНАЁМЫ. Як усе чыста браты і сёстры на сход прыйдзіць, тады ўсе і юбачаць яго, бо, каб юбачыць яго, трэба ўсе вочы ў вадно мейсца сабраць.

СЫМОН. Трудна зразумець вас, чалавечы! Скажце-ж мне хоць: на што гэта зборышча склікаеца?

МАРЫЛЯ. Але, на што? Можа зямлю будаць даваць?

НЕЗНАЁМЫ. Смока выганаць!

МАРЫЛЯ. Смока выганаць!

НЕЗНАЁМЫ. А вельмі проста: усе дагэтуль думалі, што гэта на смока работа, а так Бог даў.

СЫМОН. А як-жа гэта будзе сход выганаць яго, калі ніхто і на бачыў?

НЕЗНАЁМЫ. Як усе чыста браты і сёстры на сход прыйдзіць, тады ўсе і юбачаць яго, бо, каб юбачыць яго, трэба ўсе вочы ў вадно мейсца сабраць.

СЫМОН. Трудна зразумець вас, чалавечы! Скажце-ж мне хоць: на што гэта зборышча склікаеца?

МАРЫЛЯ. Але, на што? Можа зямлю будаць даваць?

НЕЗНАЁМЫ. Смока выганаць!

МАРЫЛЯ. Смока выганаць!

НЕЗНАЁМЫ. А вельмі проста: усе дагэтуль думалі, што гэта на смока работа, а так Бог даў.

СЫМОН. А як-жа гэта будзе сход выганаць яго, калі ніхто і на бачыў?

НЕЗНАЁМЫ. Як усе чыста браты і сёстры на сход прыйдзіць, тады ўсе і юбачаць яго, бо, каб юбачыць яго, трэба ўсе вочы ў вадно мейсца сабраць.

СЫМОН. Трудна зразумець вас, чалавечы! Скажце-ж мне хоць: на што гэта зборышча склікаеца?

МАРЫЛЯ. Але, на што? Можа зямлю будаць даваць?

НЕЗНАЁМЫ. Смока выганаць!

СУМНАЯ ГАДАВІНА

(ДА ДЗЕСЯТАЙ ГАДАВІНЫ АРЫШТУ И РАССТРЭЛУ КСЯНДЗА ВІНЦЕНТАГА ГАДЛЕУСКАГА)

У ночы з 23 на 24 сінняжана 1942 году быў арыштаваны ў Менску Генеральны Школьны Інстэктар Беларусі скёндз Вінцэнт Гадлеўскі. Хутка пасля ётага сталася ведамы, што ён быў расстрэленым у падвалах менскага СД (гэстапо).

Вестка аб арышце кс. В. Гадлеўскага да глыбіні ўзварушыла ў абурыва беларускую грамадзянству. Арышт гэты аднак быў і трывумфам тэй беларускай клікі, якая, згуртаваўшыся вакол др. І. Ермачэнкі, назначана немцамі старшынею Беларускага Народнае Самапомачы, ад самага пачатку вяла зацятае змаганыне з усімі, хто быў супраць нямецкай экспрэсійнай палітыкі на Беларусі.

Прыезд кс. Гадлеўскага ў 1941 годзе ў Менск і абынцыце становішча Галоўнага Школьнага Інстэктара ўзварашаваў літні аблізілі беларускую грамадзянству. Кс. В. Гадлеўскі, шырака ведамы і агульна шанаваны рэлігійны і нацыянальны дзеяч, цешыўся вялікім аўтарытэтам, а гэта — дзяякочы сваей наўтомані працы і непахіснасці ў змаганыне за беларускую нацыянальную ідэйлі.

Нябожчык палажкы ў вялізарныя заслугі ў арганізаціі беларускага школьніцтва за часоў нямецкага акупацыі. Дзяякочы сваім становішчу, ён меў беспасярэдні контакт зь беларускай школьнай моладзюдзю і настаўнікамі, што было патрабным для зарганізаціі беларускага руху супраціву. Такія сеткі супраціву ўзрасталі й множыліся.

У вапошнія месяцы свайго жыцця скёндз Гадлеўскі зусім адсунуўся ад афіцыяльнага грамадзкага жыцця ў Менску, канчатково пераканаўшыся, што афіцыяльная грамадзкая і культурная беларуская дзеянасць навет у тых вузкіх рамках, у якіх была яна талераваная яшчэ немцамі, зьяўляеца ня толькі зусім недастатковай для нашых нацыянальных патрабаў, але што навет немагчымыя яе, як сълед, выкарьстоўваць у якасці легальных формаў для закансістраване нацыянальнае працы. Ён поўнасцю аддаеца тады тайнай дзеянасці спрод беларускіх патрыётаў, раскрываючы перад імі злачынныя антынародныя мэты гітлерэўскага акупантага і пераконаючы аб неабходнасці быць стойкімі ў непахіснымі ў змаганыне. Ён у прыватных гутарках і нарадах зь беларусамі стараўся ўзмацняць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа суджаны на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

КСЁНДЗ ГАДЛЕУСКІ У ТАВАРЫСТВЕ СВАІХ ДУХОЎНЫХ СУПРАЦОЎНІКАЎ

Сядзяць зь лева на права: Кс. Адам Станкевіч, шырака ведамы беларускі палітычны, навуковы і культурны дзеяч, які, на падставе ненароўдзаных вестак, быў расстрэлены бальшавікамі ў Вільні ў 1945 годзе, скёндз Я. Германовіч, беларускі сялянскі пісьменнік і паста, што пісаў пад псеўдонімам Вінцук Адажыні і кс. В. Гадлеўскі; стаяць зь леві на права: кс. Левош і кс. Станіслаў Глякоўскі, які быў таксама арыштаваны менскім гэстапо і высланы ў канцэнтрацыйны лягер у Нямеччыну.

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бясь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бесь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бесь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бесь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бесь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе кс. Гадлеўскі быў тады пробашчам). Част-

нам Касяком было на поўнай і вернай ў Вільні, ён піша цяпер працу аб палац службе нямецкага гэстапо. Тому і ўся жыць беларусаў пад Польшчай пасля ўзмацніць іхны патрыятызм і пераконваць аб неабходнасці самаабароны перад нямецкім вынішчэннем. Гэта ягоная нацыянальна-патрыятычная дзеянасць гарманічна вязалася з дзеянасцю рэлігійнай. Кёндз Гадлеўскі, бесь ніякага назначэння з гары, бо немцы не дазволілі тады стварыць беларускай каталіцкай герархіі, стаўшыся фактычным пробашчам каталіцкай катэдры на Плянцы Волі ў Менску, глыбока рэлігійнім і патрыятычным катэдрам на два гады астрогу (справа) ўзыманыя беларускай мовы ў каталіцкім касцёле ў Жодзішках, дзе к

Рэха Слуцкае гадавіны

Парыж

Дня 7 лістапада сёлета беларуская каленія ў Парыжу ўрачыста абходзіла 32-ую гадавіну Слуцкага паўстання. Раніцай адбылася дэзьве ўрачыстыя Багаслужбы з жалобамі паніхідай па західных горах: адна ў праваслаўнай украінскай царкве, адпраўленая а. А. Смарницким у саслужэнні а. Фінкоўскага (да Багаслужбы пляў Беларускі Студэнцкі Хор з Лівоніі), а другая ў беларускай каталіцкай капліцы, адпраўленая а. Львом Гарошкай.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія. Паміж гасцімі быў прысутны ведамы вялікі прыцель і апякун беларускіх студэнтаў у Лівоніі а. Роберт, які, будучы ў падарожкі ў Францыю, калі дадаўся аб tym, што група беларускіх студэнтаў з Лівоніі прыляжджае ў Францыю, споцыяльна прыехаў з Грэноблем у Парыж, каб разам зь імі прысутнічаць на акадэміі.

Акадэмію адчыніў сп. М. Наўмовіч, перадаючы слова прысутнаму на акадэміі Прэзыдэнту Рады БНР сп. М. Абрамчыку, які сказаў гарачую кароткую прамову, що пішла вітаючы ўсіх, асабліва неспадзянавана гасці а. Роберта. Рафэрят аб падзеях на Случчыне і аб Слуцкім паўстанні зачытваў удзельнік паўстання сп. Аляксандар Яцкевіч, даючы кароткі нарыс вялікага Слуцкага чыну ѹрагічны канец ягоных удзельнікаў.

Мастацкая частка акадэміі была заранізованая групай беларускіх студэнтаў з Лівоніі, а слухачы малгі ацаціц цудоўнае ўсе выкананье. Яна складалася з вязанкі дэкламацый і песьні. На змену прыходзілі песьні, сумныя, як «Слуцкі ткачы», жалобныя, як хаўтуны марша Слуцкім паўстанцам, магутныя, як «Пагоні» і «Марш партызан», заклікаючы да далейшага змагання, пераплітаныя прыгожымі дэкламаціямі твораў волатаў беларускага слова. Закончылася вязанка адсپяваньнем беларускага нацыянальнага гыму.

М. Смага

Буэнос Айрэс

Управа Згуртавання Беларусаў у Аргентыне супольна з Управай Аддзелу Беларускіх Камбатантаў ладзіла 30 лістапада сёлета ўрачысты вечар, прысьвечаны 32-ой гадавіне Слуцкага паўстання.

Лістапад — месец жалобы беларускага народу, які прыпамінае ўсім, што ў гэтым месеці найлепшыя гонары сыны «пашылі паміраць, каб жыла Бацькаўшчына». Гэты месец сумныя яничы ѹтым, што ён у нас заканчвае асеньню пару, калі замірае ўсё жыццё прыроды перед нарадыкам лютаем зімы. У Аргентыне — гэта месец лета, прыгожай пары ў вялікай гарачыні. Якраз і ў дзень съяткавання была надзвычайная пагода ў дні падзеі Слуцкага паўстання зімой.

Ф. Кардаш і М. Ёўлеў

Бірмінгам

У нядзелю 7 сінтября сёлета беларусы гораду Бірмінгам і акоіцца (Ангельшчына) ўрачыстка адсъяўтавалі 32-ую гадавіну Слуцкага паўстання. Съявтар БАПЦ а. Крыт адслужыў урачыстую Божую Службу ў паніхідзе ў англіканскай царкве с. Паўла па змагарах, падшысных за волю Бацькаўшчыны.

Пасля Божай Службы ў прыложкай залі пры царкве с. Паўла распачалася акадэмія, якую адкрыў сп. Ф. Кардаш, старшыня адузелю ЗБК у Бірмінгам, перадаючы слова сп. М. Ваяроўскому. Апошні прычытаваў вельмі звычастую рафэрят аб Слуцкім паўстанні. Ён у сваім рафэрете ўмел звязаць падзеі Слуцкага паўстання з нашым мінулым і пачаткам беларускага вызваленага руху, назавышы паўстанне мночым фундамантам будучага незалежнага Бацькаўшчыны. На заканчынне двуххвілінай песьні прысутні ўшанавалі паміяць, што аўтар Бацькаўшчыны-Беларусі заўважыў на аўтара бацькаўшчыны.

Ф. Кардаш і М. Ёўлеў

Манчэстар

Беларусы гораду Манчэстру (Ангельшчына) ў ягоных акіці ўрачыста адзначылі 32-ую гадавіну Слуцкага паўстання і зілавідна аддамі чысьць ўсім змагаром, якія злажылі сваё жыццё на аўтара Бацькаўшчыны-Беларусі заўважыў на аўтара бацькаўшчыны.

Ня глядзічы на тое, што акадэмія была ладжаная Дружынай ЗБК-Манчэстар у будні дзень (6. 12. 52), амаль усе тутэйшыя беларусы былі на ёй прысутні, апрача іх, у съяткаванні прынялі таксама ўдзел украінцы і казакі.

На глядзічы на тое, што акадэмія была адчынена пад кім-небудзім і пісьменнікам, Пагоні ў народзе з'явіліся.

У канцы выказаў глыбокую надзею, што ахвяры, панесеныя народам, ні пойдуць на марна, бо ўжо блізкі той дзень, калі ўсіх сярэбрышніх вольных Беларусі. Пасля казанія быў адсъяўлены.

К. Мацкевіч

Мэльбурн

Стараньнем Згуртавання Беларускіх Камбатантаў і Згуртавання Беларусаў у Вікторыі (Аўстралія) адбылося ў Мэль-

бурсе съяткаванне 32-ой гадавіны Слуцкага паўстання. Съявтар Слуцкага паўстання, якія адбыліся ў дэзьве ўрачыстыя Багаслужбы з жалобамі паніхідай па західных горах: адна ў праваслаўнай украінскай царкве, адпраўленая а. А. Смарницким у саслужэнні а. Фінкоўскага (да Багаслужбы пляў Беларускі Студэнцкі Хор з Лівоніі), а другая ў беларускай каталіцкай капліцы, адпраўленая а. Львом Гарошкай.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія. Паміж гасцімі быў прысутны ведамы вялікі прыцель і апякун беларускіх студэнтаў у Лівоніі а. Роберт, які, будучы ў падарожкі ў Францыю, калі дадаўся аб tym, што група беларускіх студэнтаў з Лівоніі прыляжджае ў Францыю, споцыяльна прыехаў з Грэноблем у Парыж, каб разам зь імі прысутнічаць на акадэміі.

Акадэмію адчыніў сп. М. Наўмовіч, перадаючы слова прысутнаму на акадэміі Прэзыдэнту Рады БНР сп. М. Абрамчыку, які сказаў гарачую кароткую прамову, що пішла вітаючы ўсіх, асабліва неспадзянавана гасці а. Роберта. Рафэрят аб падзеях на Случчыне і аб Слуцкім паўстанні зачытваў удзельнік паўстання сп. Аляксандар Яцкевіч, даючы кароткі нарыс вялікага Слуцкага паўстанца.

Пасля паніхіді адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрэт сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з повесці А. Змагара «Случчына ў вагні», які адчытаваў сп. С. Іванічукіч. Пасля паніхіді адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насыпаных Беларускім Студэнцкім Хорам у Лівоніі.

На пайдні ўсе беларусы з Парыжу ў акоіцца, а таксама гасці, сабраліся ў залі Хрысціянскага Сынодыкату, дзе адбылася ўрачыстая акадэмія, на якую злажыліся рафэрет сп. П. Мікуліч абл Слуцкім паўстанні, урывак з грамафонных пілік, наградных Беларускіх песьні з грамафонных пілік, насы